

Kulturni

LIST

O B Č I N E Š O Š T A N J

*Ivan Minatti
Makov cvet*

*Dal sem ji makov cvet,
dala mi je poljub -
zmeden, vihrav poljub
in je zbežala spet.*

*Sonce zakril je oblak,
veter je v žitu zavel.
Jaz sem za njo strmel,
božal rdeči mak.*

STANKA LEDINEK, KNJIŽNICA VELENJE

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

LETO XXVII
ŠT. 5
25. MAJ 2023

Literatura

Večeri pod kozolcem Kulturnice Gaberke

Gost: Peter Rezman

14. maja 2023 je pod Kozolcem Kulturnice Gaberke potekal letošnji prvi Večer pod kozolcem. Tokrat je bil gost pesnik, pisatelj in tudi nekdanji predsednik ter ustanovni član Kulturnice Gaberke Peter Rezman. Osrednja tema je bila predstavitev dveh njegovih knjig – romana *Barbara in Krištof* in zbirke kratkih zgodb *Velunja brez godbe zgodbe*. Obe knjigi sta tesno povezani z domačim krajem Gaberke oz. Šaleško dolino.

Med njegovimi deli je še nekaj romanov, ki prav tako orisujejo dogajanje v Šaleški dolini: Pristanek na kukavičje jajce, Zahod jame, Tekoč trak, Mesto na vodi ter zbirki kratkih zgodb: Skok iz kože in Nujni deleži ozimnice. Napisal pa je tudi pesniški zbirki *Pesmi iz preмога* in *Družmirje*, slikanico *Družmirje* ter knjigi dram: *Beseda te gleda* in *Ljubljana – Gospa sveta*. Vse te knjige si lahko izposodite v vseh slovenskih knjižnicah. Peter Rezman pa je napisal tudi nekaj znanih besedil zimzelenih popevk. Med njimi je najbolj legendarna popevka skupine Šank Rock: *Metulj*. V 40 letih ustvarjanja je Peter Rezman izdal vsega skupaj 22 knjig. Za mnoga dela je prejel tudi nagrade. Dvakrat je bil nominiran za nagrado kresnik, in sicer za romana *Tekoči trak* in *Zahod jame*. Leta 2009 je prejel nagrado fabula za najboljšo zbirko kratke proze, za roman *Tekoči trak* pa je bil nominiran za nagrado kritičko sito in s tem je bila knjiga leta 2016 uvrščena med pet najboljših slovenskih knjig po izboru Društva slovenskih literarnih kritikov.

Oder pod kozolcem je bil ravno prav osvetljen, lepo okrašen s cvetjem in razstavnim panojem, na katerem sta bili predstavljeni že omenjeni Rezmanovi knjigi, zbirka kratkih zgodb *Velunja brez godbe zgodbe* in roman *Barbara in Krištof*. Bolj idealne lokacije za njuno predstavitev ne bi mogli najti. Kozolec Kulturnice stoji na lokaciji starega gasilskega doma Gaberke, kjer je svojo mladost, in sicer vse do svojega 16. leta, preživel gost tega večera. Zaradi življenja v starem gasilskem domu je bil Peter Rezman že iz otroštva v stiku z osrednjim kulturnim dogajanjem v kraju. Oder starega gasilskega doma je bil takrat namreč edini prostor v Gaberkah, ki je bil primeren za različne kulturne prireditve, tudi za manjše gledališke predstave. Tisti čas je zanje skrbel Jože Klančnik – Vrsnak in Peter je nekoč od njega dobil dramske scenarije, na kar je bil

zelo ponosen. Na začetku intervjuja, ki ga je vodila Polonca Dobnik, je Peter Rezman izrazil hvaležnost, da lahko na tem prostoru predstavlja svoje delo, saj je v njem še živ spomin na zgradbo, ljudi in dogodke iz časa svojega življenja na tem delu Gaberk. Mogočen oreh, ki je bil v otroštvu mnogokdaj njegovo zatočišče, je sedaj le še odrezano deblo, ki služi kot noga okrogli mizi pod kozolcem.

Šumenje Velunje je bilo tisto popoldne nekoliko bolj glasno zaradi preteklih padavin in je kot zvočna kulisa dopolnjevalo celotno predstavitev, saj sta obe knjigi tesno povezani s tem krajem in Velunjo. Voditeljica intervjuja je za gosta pripravila kar precej obsežen spisek vprašanj, med drugim tudi, katera njegova knjiga mu je najljubša. Povedal je, da je to še vedno delo *Skok iz kože*, ki vsebuje sedem zgodb iz obdobja, ko je bil še zaposlen v Rudniku lignita Velenje. Kot je bilo že omenjeno, je Peter Rezman avtor besedila popevke *Metulj*. Avtor je predstavil ozadje, ki je privedlo do nastanka tega in še drugih besedil, temu pa je sledil nastop **Maje in Ajde Dobnik**, ki sta ob spremljavi kitare **Izaka Kanjirja** zapeli popevko *Metulj*.

Ob predstavitvi knjige *Velunja brez godbe zgodbe* je voditeljica gostu postavila vprašanje, kaj mu predstavlja potok Velunja. Povedal je, da ga ta spremlja že vse življenje, tako v dobrem kot slabem, saj je sama po eni strani

Večeri pod kozolcem

Foto A. Grudnik

pohlevna, po drugi pa lahko zelo divja in takrat zna tudi prestopiti bregove. Za pisatelja je Velunja žila, stalna popotnica njegovega življenja in je zato rdeča nit skoraj vseh njegovih del. V predstavljeni knjigi je na več delih omenjen in v posebni igri besed ponazorjen življenjski vodni krog Velunje, tudi v smislu, ali pomeni konec res konec vsega ali je to samo začetek nečesa novega. Knjiga je razdeljena na dva dela. V prvem delu pisatelj piše o drugih, predvsem o ljudeh in dogodkih iz literarnega kroga, v drugem pa predvsem o sebi in domačem okolju. Zanimiv je začetek knjige, v katerem pisatelj namesto predstavitve samega sebe bralcem raje pove nekaj o domačinu Ferdeku, češ, saj o sebi že tako ve skoraj vse. Ta odlomek je na predstavitvi prebral **Tomaž Plaznik**. Zanimiv je tudi sam naslov knjige. Avtor razjasni, da gre dejansko za zgodbo, ki jih je prinesla po toku navzdol Velunja in te ne potrebujejo godbe. Godbe pisatelj piše po trenutnem navdihu in ob tem se ne sprašuje, kaj si bodo mislili bralci.

Z. MAZEJ GRUDNIK

Rezman je nekaj zgodb napisal tudi v spomin na svoja starša. **Tjaša Rezman** je na tem večeru pripravila in predstavila kamišibaj na temo zgodbe z naslovom TV plus za Kum. Kamišibaj izhaja iz Japonske (jap. kami: papir, šibaj: gledališče) in je edinstvena oblika pripovedovanja zgodb ob slikah. Slike (ilustracije), ki jih je Tjaša narisala sama, so bile vložene v lesen oder, imenovan butaj, in med pripovedovanjem jih je Tjaša, glede na vsebino, ki jo je pripovedovala, ustrezno menjala.

Ob zaključku predstavitve knjige *Velunja brez godbe zgodbe* je Polonca Dobnik prebrala še en odlomek iz knjige, Ajda Dobnik pa je na flavti zaigrala ljudsko pesem *Kje so tiste stezice*. Za razliko od zbirke kratkih zgodb, *Velunja brez godbe zgodbe*, je bilo za roman *Barbara in Krištof* treba izdelati natančen načrt in strukturo romana. Rezman je načrt romana zasnoval v Splitu junija 2013, rokopis pa je oddal založbi šele konec leta 2014. Treba je bilo presedeti kar nekaj časa in pisati po načrtu, da je bila knjiga na koncu le napisana. Najlepša zanj so tista obdobja, ko ga pisanje tako potegne, da se začne zgodba sama pisati oziroma, kot pravi sam, ko so misli tako hitre, da jih kar težko dohaja s pisanjem.

Sledilo je bralna uprizoritev nekaterih odlomkov iz romana *Barbara in Krištof*, ki so jih prebrali **Martina** in **Tomaž Plaznik**, **Marko Jevšenak** in **Teja Malgaj**. Odlomke so zaigrali **Mirko** in **Zdenka Verhovnik**, **Alenka Napotnik**, **Polonca Dobnik** in **Branko Špital**. Rdeča nit romana je enodnevni dogodek v vasi, ki obsega posvetitev obnovljene kapele in cerkve, ki sta utrpeli materialno škodo zaradi izkopavanja premoga pod površino. Vse osebe so izmišljene, vendar ne iz nič, kraji dogajanja pa so resnični, le da imajo v romanu drugačna imena. V romanu se prepletata zgodbi dveh brigad – Dolinarjev in Hribarjev, prepleteni s spomini pripovedovalca romana, fotografa, nekdanjega prebivalca obravnava-nega območja, ki se je pred 40 leti odselil v Novo mesto. Ti spomini so resnični spomini pisatelja, ki so vneseni v zgodbo z namenom protiuteži veseljaškemu razpoloženju svečanega dogodka. V romanu je opisana usoda prebivalcev, ki so se morali preseliti iz svojih domačij zaradi interesa države po izkopavanju črnega zlata. Natančno je opisan tudi sam

Večeri pod kozolcem

Foto A. Grudnik

osrednji dogodek, ki morda spominja na dogodek, ki se je dejansko zgodil v Gaberkah. Rezman je namreč navdih za sam roman dobil iz fotoreportaže Aleksandra Grudnika, nastale avgusta 2011, ko je v Gaberkah potekalo srečanje preseljenih iz Družmirja, Prelog, Pesje in Gaberk, združeno z blagoslovom prenovljene

kapele sv. Križa pod kmetijo Cvenk in cerkve sv. Urha. Cerkev je bila konstrukcijsko ojačana, dobila je novo fasado ter podoba sv. Krištofa v slepem oknu, ki gleda proti Družmirskemu jezeru. Na eni od sten kapele pa je takrat oživel podoba svete Barbare. Tako se je rodil naslov romana. Več o sami vsebini

romana na tem mestu ne bi več razkrivali, zato bo najbolje, da si roman kupite ali pa si ga izposodite v najbližji knjižnici. Večer se je zaključil ob prijetnem druženju in obujanju spominov na stare čase. Kupiti je bilo možno tudi nekaj knjig, ki jih je Rezman na željo kupcev opremil z osebnim posvetilom.

Večeri pod kozolcem

Foto A. Grudnik

Nagrade

Priznanja za kulturno delo

Uradni začetek meseca ljubiteljske kulture, ki bo trajal od 19. maja do 19. junija 2023, je območna izpostava JSKD Velenje obeležila s podelitvijo Jubilejnih priznanj OI in priznanj Sveta območne izpostave Velenje za leto 2022. V Šoštanjskem kulturnem domu so na priložnostni slovesnosti nastopili Kvartet PO Zarja Šoštanj, ŠFD Koleda in Tamburaška skupina KD Medjimurje. **Privedite je povezoval Jože Krajnc.**

Dobitniki jubilejnega priznanja PI Velenje so: dolgoletna kulturna delavka in članica KD Gorenje **Ana Bornak**, **Leon Ivanovič**, član KD Medjimurje, MoPZ KUD Ravne, **Romana Sevcnikar**, ki je že od leta 1969 članica MEPZ Svoboda, ter znana gledališnica **Irena Zalar**. Priznanja sta podeljevali **Nina Mavec Krenker**, vodja OI, in **Tatjana Vidmar**, tajnica ZKD. Priznanje Sveta OI Velenje so letos prejeli trije. Prvi, **Rafael Drev**, je dolgoletni član PO Zarja Šoštanj, zadnja leta blagajnik, v vseh letih članstva pa je poleg nepogrešljivega igranja instrumenta opravljal številne druge funkcije. Drugi dobitnik priznanja Sveta je **Rok Vovk**, ki je član Koleda že 22 let. V obrazložitvi so bile naštetje njegove številne splošne in avtorske dejavnosti od plesa, glasbe in odrskih postavitev. Tretje dobitnice priznanja Sveta OI so **Andreja Dermol**, **Nataša Lebar Brvar** in **Ana Skornšek**, skupina znotraj MePZ Svoboda, ki je v lanskem Kajuhovem

letu za projekt Kajuhove impresije prispevala scenarij od ideje do realizacije, poleg tega pa so vse tri neumorne ustvarjalke in tkalke dobrih idej za zbor. Priznanja sta podeljevala **Neva Trampuš**, predsednica Sveta, in **Srečko Potočnik**, podpredsednik Sveta. Potočnik je v svečanem nagovoru med drugim naštel dejavnosti in dogodke, ki jih ustvarjajo kulturniki, prostovoljno in brez plačila. Plačilo je skupno zadovoljstvo in rast kulturnih dobrin v družbi.

Zbrane je na začetku lepo pozdravil tudi šoštanjski župan **Boris Goličnik**, čestital nagrajencem in vsem, ki se ukvarjajo s kulturo in bogatijo ljudi ter prostor.

Foto Dejan Tonkli

Foto Dejan Tonkli

Foto Dejan Tonkli

MILOJKA B. KOMPREJ

Iz galerije

Erupcija energij

Gregor Kraljić

V Mestni galeriji Šoštanj je od torika, 16. maja, na ogled razstava šaleškega likovnega ustvarjalca **Gregorja Kraljića** z naslovom **Erupcija notranjih energij**. Mladega avtorja je predstavil akademski slikar in magister umetnosti **Denis Senegačnik**, ki se je do avtorja izrazil izjemno pozitivno.

Med drugim je dejal: *Gregor Kraljić, ustvarjalec mlajše, novejšje in napredne generacije z eksplozivno in dovršeno govorico za opazovalce, bralce in fantaste ponudi slehernemu prisotnemu odlet v fantazijski svet. Prvi vtis zasipa z neskončnimi informacijami v njegovem slikarstvu ali pa v njegovi poeziji. Kadar ga beremo, ne sledimo rimi, ampak vsebini, ki je včasih nedostopno vesoljna v smislu nedosegljivosti za nezbranega in ne-predanega bralca. S tem izstopa in je unikaten, to svojost ima prirojeno prav iz gnezda in jo neguje v poslanstvo s svojim lastnim izročilom. V svojem govoru se je navezal tudi na avtorjevo literarno ustvarjanje, ki poleg glasbe dopolnjuje njegov domišljijijski svet. Zaključil je: Torej opazujte ga in poslušajte, zato je Gregor Kraljić ravno tu in zdaj, spoznajmo ga, saj on je podvig ...*

Gregor Kraljić živi med Velenjem, Dobrno, Mariborom in včasih tudi sv. Martinom na Muri, od koder izvirata njegova starša, tudi sama prepoznavna likovna in literarna ustvarjalca. Rojen je leta 1994 v Slovenj Gradcu. Že od osnovnošolskih let se aktivno ukvarja s slikarstvom in pesništvom. Je član društva Šaleških likovnikov (DŠL) in literarnega društva Hotenja. Od leta 2011 se udeležuje slikarskih kolonij in različnih projektov. Razstavlja samostojno in skupinsko; nazadnje letos na mednarodni razstavi mask v Krapini. V Benetkah je v galeriji »Lido di Venezia« od mednarodne žirije prejel odlikovanje izvrstnosti (Declaration of Excellence). Na odprtju je zaigral **Tilen Jezernik** pod mentorstvom **Urbana Meže**, v imenu Zavoda

Foto Nace Serdinšek

za kulturo Šoštanj pa je razstavo odprla **Milojka B. Kompelj**.

Maj je mesec mladosti ... Organizator vabi k ogledu vse do 9. junija.

Foto Nace Serdinšek

Foto Nace Serdinšek

Iz zgodovine

Postal sem drug človek: kako se je Milanu Begoviću spremenilo življenje v Topolšici leta 1908

Ni prav dosti zapisov, nastalih v zdravilišču Topolšica, z začetka njenega delovanja, zato je bil toliko večje presenečenje zapis hrvaškega literata Milana Begovića, kako je dopustoval in se zdravil v Topolšici leta 1908: doma je postal razdražljiv, ni mogel več spati, preganjalo ga je sto skrbi, ki mu včasih niso prišle do živoga, zbujal se je zbit, utrujen, z motno glavo, vse ga je motilo in dolgočasilo, otroci so mu presedali – zdravnik ga je poslal na Dunaj, k specialistu za srce, ta pa – v Topolšico:

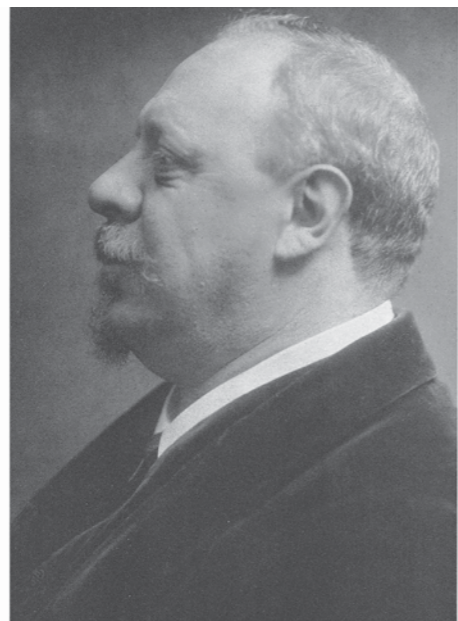
»/.../ [zdravnik] skomigne z rameni, najbrž si misli: »Človek je ponorel, pa kaj!« Potem pa mi pravi: »Gospod moj, še vedno ste bolni. Pojdite zdaj domov, naučite se malo ščebetanja vaših lastov, potem pa pojdite v kakšno kopalnišče, kjer boste pod budnim očesom zdravnika počeli samo to, kar bo koristilo vašemu zdravju. Pojdite na primer v Topolšico, na južnem Štajerskem. Poznam tamkajšnjega zdravnika, priporočil vas bom. Dober človek.« /.../

Milan Begović

Pišem v Topolšic, a mi ne morejo dati sobe do polovice julija. Polno je gostov. No, v redu, pa naj pustijo sobo za polovico julija, jaz pa ne bom ostal tukaj /.../ [Preko Salzburga gre v München] / – Ko že več nisem mogel dalje, sem se namenil v Topolšic. Železnica, ki pelje do Zelltwega, nudi potniku najraznovrstnejše udobje, od Zelltwega do Schönsteina (postaja za Topolšic) pa: naj te bog obvarje. Od šeste ure zjutraj do tretje popoldne premaga vlak okoli 150 kilometrov! In ta vlak vozi skozi kraje, kjer je kopalnišče ob kopalnišču, z njim se vozi bolna raja, ki išče v teh krajih miru in krepčila! Mislim sem, da je tako samo v Dalmaciji! Sicer ima Topolšic dosti boljšo povezavo preko Celja.

Kopalnišče leži v delu Schall–doline, na enem najlepših delov južne Štajerske, preko 400 m nad morjem visoko. Obkrožajo ga Karavanke in okrajek Sulzbaških alp. S severa ga branita kršni Lom in visoka Uršulina gora, na zahodu se dvigata Boskovec in Križ. Vse naokoli gost črn gorski gozd, ki se širi preko grap, strmin, hribov in dolin. Skozi to lepo pokrajino teče potok Toplika in še povečuje njeno romantičnost. Brez vetra, brez megle, brez hitrih sprememb v temperaturi, izpostavljen samo sončnim žarkom: kopalnišče Topolšica je kot ustvarjeno za počitnikovanje, ustvarjeno za tisto množico, ki išče hladu in počitka v mirni in čarobni naravi. Zato ni čudno, da je to mlado kopalnišče v kratkem času od svojega nastanka dobilo ime in prijatelje. Ni treba omenjati, da je vse urejeno po zahtevah modernega udobja; da uživaš vsakršno razvado v elegantnih sobah, v prekrasem parku, v čednih kopalniščih, da najdeš zabavo v čitalnici, pri biljarju in klavirju, pri tenisu in drugih igrar. Najpomembnejše, kar nudi Topolšic, pa je sistematično zdravljenje, ki ga vodi s takorekoč zanosno večščino kopalniški zdravnik, neutrudni prijatelj ustanovitelja in gospodarja topolškega kopalnišča. Zračne, sončne in

dr. Alfred baron Berger

ROK POLES

termalne kopeli so glavna sredstva zdravljenja, ob pomoči elektrike, gimnastike in dijet.

Seveda so vse te vstajenske muke dočakale tudi mene. Zdravnik me je pregledal in ugotovil nervoznost in počasnejše dihanje z levim delom pljuč, kar ustvarja tisti pritisk na srce. Zdi se mi, da se je tako izrazil. In zdaj se sprehajam ves dan, bosonog kot apostol, kopam se na zraku (to je, hodim gol in se valjam po livadi), nato se pečem na soncu, ožarjajo me z električno lučjo in tako dalje. Vendar, gospod moj, zato sem postal drug človek. Spim, kot sem nekoč ... Vedro mi je v duši ... Ne bojim se udarcev ... jezim se, kolikor me je volja, jem petkrat na dan, ko pa zvečer ležem, sem spet lačen. Ko mi je dolgčas, gledam in opazujem svoje kopalniščne sodruge.

Vsakršni smo tukaj ... Na primer mlada Dunajčanka, ki ima tudi rada [pivo] Bierbaum in jo kličemo »süsse Dame« [sladka dama]. Ta ima za vsakega sladkega nasmeh, tako obvezujoče sladke, za vsakega prikladno besedo, izgovorjeno s šablonsko toplino. Vendar ima »süsse Dame«, ko je v svoji družbi, povsem drug ton govora in drug način smeha: »Wen sie lacht, wenn sie lacht ...« [Ko se smeje, ko se smeje ...]. In tako dalje. Moja partnerica pri tenisu je medicinka petega letnika, s profilom cesarice Jelisave, svojeglava in trdoglava, odgovarja pa vedno z nekakšnim piščančkastim naglasom ... Posebej, ko otročad, ki pri tenisu pobira žogice, vrešči v njej nepoznani slovenščini: »Kugle, hitro! Kugle, hitro!« Krasen tip je nek srbski konzul, s tropskim klobukom in ranjenim nosom, na katerem nosi obličje. »Pojutrišnjem je odprtje!« vzklika naokoli. Odprtje njegovega nosu, namreč. Sicer po vsem kopalnišču slišiš samo njega, od jutra do mraka, kriči kot

Stella grofica Berger-Hohenfels

Akterji

sraka, se jezi in razveseljuje občinstvo. Tako vpraša svojega soseda pri mizi: »Ste vi katolik ali – vegetarijanec?« On resno odgovori: Jaz sem Avstrijec! – V našo družbo spada tudi »Hof- und Gerichts-Advokat« [dvorni in sodni odvetnik] dr. X, o katerem se ne sme nič reči, kajti piše feljtone, pa bi se lahko maščeval, ter Švabica, ki je – ko sem se ji predstavil – rekla: »Me veselil! Vi ste mastna kaplja na pusti juhi mojega bivanja.« Kmalu se vračam domov. Živci so se umirili. Rekel bi, da so močnejši kot prej. Tudi morajo biti: čakajo me nove skrbi in nove – batine! Milan Begović (1876–1948) je eden najpomembnejših hrvaških dramskih piscev, romanopisec in pesnik, eden od ustvarjalcev hrvaške moderne in ekspresionizma. Begovićev zapis »Iz Topolšica« je bil objavljen 31. 8. 1908 v časopisu »Pokret« [gibanje], ki je izhajal v Zagrebu 1904–1910, najprej kot tednik, nato kot dnevnik. Zapis ponekod uvrščajo med potopise. Enako kot v Begovićevih zbranih delih je tudi v prevodu ohranjena prvotna pisava zemljepisnih imen: Topolšic (Topolschitz): Topolšica, Schönstein: Šoštanj, Schall–dolina (Schallthal): Šaleška dolina, Sulzbaške alpe (Sulzbachalpe): Solčavske oz. Savinjske alpe. V Topolšici se Begović ni samo pozdravil, ampak je bila Topolšica – po srečnem naključju – bistvena preokretnica v njegovem življenju, odskočna deska

za izpolnitev njegovih sanj, da bi lahko delal v gledališču. Po šolanju v Splitu, Zagrebu in na Dunaju je bil Begović pomožni profesor, nato profesor na gimnaziji v Splitu. Leta 1900 se je poročil, dobil je dva otroka, vendar je na potovanja širom Evrope vedno odhajala sam. V Topolšici je leta 1908 spoznal direktorja gledališča Deutsches Schauspielhaus (iz Hamburga), profesorja literature, Dunajčana dr. Alfreda barona Bergerja (1853–1912), ki ga je sprejel v svoje gledališče in se zanj zavzel na prosvetnem ministrstvu: Begović je na gimnaziji zaprosil za dopust v znanstvene namene: še naprej je dobival v plačo, v hamburškem gledališču pa je delal leta 1909 kot prostovoljec in se učil od Bergerja, ki mu je bil prijatelj in mecen. Nato se je Begović v gledališču zaposlil in se je v Hamburg preselila tudi njegova družina. 1910 je Begović postal dramaturg hamburškega gledališča, kasneje je bil dramaturg in režiser v gledališčih Neue Wiener Bühne (Dunaj) in Srpsko narodno pozorište (Novi Sad). Od 1920 je predaval na zagrebški igralski šoli, od 1927 je bil direktor Drame HNK v Zagrebu. Po uprizoritvi njegove politično-kritične drame so ga 1828 premostili na gimnazijo, kjer je bil 1932 upokojen. Velja za hrvaškega pisca, čigar dela so največkrat cenzurirani in prepovedani, tako v Avstro-Ogrski kot v monarhistični in komunistični Jugoslaviji.

Sonet o Topolšici iz leta 1908

Internet je včasih kot čudežna skrinja zakladov: nenadoma izplava nekaj povsem novega in nepričakovanega od nekod, kamor si že stokrat pogledal. Kot je tale sonet (originalno v nemščini) o Topolšici z začetka 20. stoletja – koliko krajev v Šaleški dolini pa ima svoj sonet?

Sonet Topolšica je v seriji Spodnještajerski soneti v majski številki časopisa *Ilustrirani avstrijski alpski častnik na strani 43 objavil Thomas Christian Arbeiter*, »literarni vodja« tega časopisa. S pripombo, da so v Topolšici toplice in letovišče in da leži ob železniški progi Celje–Dravograd. V seriji Spodnještajerski soneti je Arbeiter objavil še sonete Jubilejna cerkva nad Robanovim kotom, Grillparzer v Rimskih toplicah in Na gradu Blagovna. Arbeiter je bil od leta 1873 učitelj na osnovni šoli v Grabnu v Gradcu. Bil je goreč privrženec gibanja za varstvo živali. Objavljal je v različnih časopisih (mdr. Pedagoškem časniku), organiziral proslave, že v pokoju je napisal knjižico *V spomin na petdeseto obletnico potovanja njunih veličanstev cesarja Franca Jožefa I. in cesarice Elizabete Avstrijske skozi Koroško in Štajersko v septembru 1856* (ki jo je sam cesar uvrstil v svojo družinsko knjižnico), *Religiozni pouk v šolah ter skupaj s Franzem vitezom Gadollo knjigo o poimenovanjih ulic in trgov v Gradcu*, članke Celje – štajerski Bolzano, Podobe iz štajerskega dunajskega gozda, o graških kopalniških mojstrih, kirurgih in zdravnikih, njegove so mdr.

še pesmi o Dunaju, Gradcu, Puli, Rogaški Slatini, Logarski dolini, Visolah, grajskem duhu na Žovneku. Bil je predsednik Štajerskega klerikalnega učiteljskega društva Vincenc Edvard Milde. Javno je predaval: *O vzgoji in izobraževanju, Šolska in domača vzgoja, Življenjska in samovzgoja, Obisk Pule in njenih rimskih spomenikov*. Boril se je za položaj štajerskih upokojenih učiteljev. Umril je 3. 9. 1912 na gradu Ipoly-Szecsény na gornjem Madžarskem, star 60 let. Pokopali so ga v Gradcu. Njegovo zapuščino hrani tamkajšnji štajerski deželni arhiv.

Thomas Christian Arbeiter
Spodnještajerski soneti

Topolšica

Kot speče dete v maminem naročju,
ki ga obliva mili dih nebã;
v tihoti gozda, skrita v bujnem ločju,
v Topolšici toplica brbotã.

Tu se pozabi na nemir svetã,
na tratah čarne rože vdilj cvetó,
tu rãdostno življenja trepetã,
tu ozdravita duša in telo.

Skoz jasen zrak strmí oko v planine,
ki se visoko pnejo naokrog,
in na dehteča polja zelenine;
v daljavo se upre pogleda lok,
v njen večno sveže nasmehljan obraz:
srce se širi, vriska na ves glas.

Viri dostopni pri avtorju.

Vrnimo se še malo v Topolšico, ko je v njej dopustoval direktor hamburškega gledališča Berger: 22. avgusta 1908 je časopis Die Zeit zapisal: »Kopalnišče Topolšica (Južna Štajerska). Od tam nam poročajo: sezona je dosegla vrhunec. Poleg zveste gruče zdraviliških gostov, ki že vrsto let stalno obiskuje ta ljubki, mirni zdraviliški kraj, opažajo že nekaj časa tudi gospo Stello grofico Berger-Hohenfels ter njenega soproga gospoda Alfreda barona Bergerja.« – Stella je bila znamenita igralka. V Topolšici si naj bi zdravila revmo, mož pa živce. – Laibacher Zeitung je 31. 8. 1908 na str. 1847 pisal o Bergerjevi vlogi, ko so v zdravilišču Topolšica 18. 8. praznovali rojstni dan njihovega veličanstva cesarja: ob osmih zvečer se je publika zbrala v veliki gledališki dvorani, prolog barona Bergerja je ustvaril posebno vzdušje, sledila je himna, tri »žive slike« (prva je bila: Avstrija krona monarhov kip z lovorovim vencem) ter dve komediji, sprejeti z navdušenjem, nato je šla večina gostov v salon. Še o zdravniku, ki je »z zanosno večščino« vodil topolško zdravilišče: v tem času je dr. Gustava pl. Hutterna (ki je sicer živel še na Dunaju in v Lovranu) najbrž že zamenjal dr. Godfried Huber (Dunaj IX, Porzellan-gasse 38).

Viri dostopni pri avtorju.

ROK POLES

Vinjeta ob originalni objavi soneta leta 1908

Iz prejšnjega stoletja

Stari bazen v Topolšici – 3. del

Nadaljevanje ...

V prejšnjih številkah Lista so bili predstavljeni zgodovinska dejstva in nekateri spomini na stari bazen v Topolšici. Takšno ime nosi stavba, postavljena neposredno nad naravnim termalnim izvirom. Danes je objekt zaprt za javnost, se pa še mnogi spominjajo, kako se je bilo tam kopati in ... savnati.

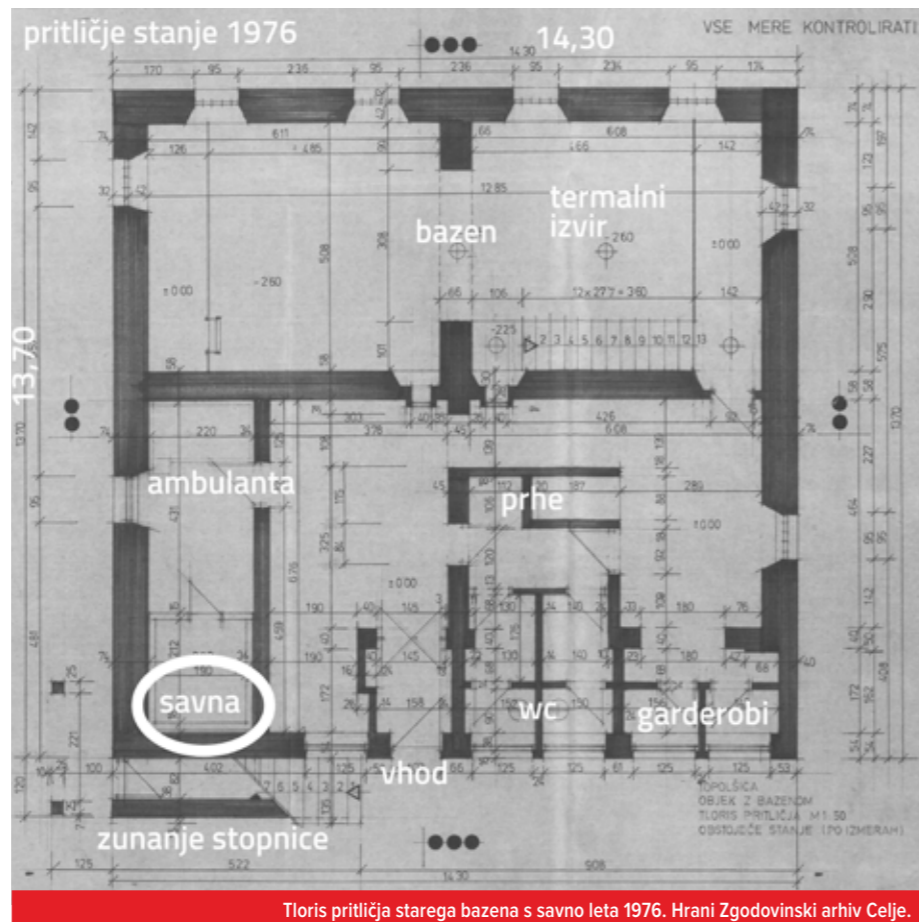
»Tu je bila prva savna«

V začetku 70. let 20. stoletja so se lotili nekaterih prenov v objektu starega bazena. Anton Perovec, ki je bil od leta 1971 do 1974 zaposlen v mizarski delavnici Bolnišnice Topolšica, se spominja, da so takrat poleg »znamenitega« lesenega poda (med špranjami so se proti vodni površini dvigali mehurčki) zamenjali tudi streho objekta (kritino in letve, špirovci pa so v glavnem ostali). Nekoliko so preuredili še notranjščino: v predprostoru so uredili garderobo (izdelali klopi in omarice), prestavili vhod v stavbo proti sredini pročelja (bližje k stopnicam), uredili sanitarije ter novo savno, ki je bila tudi »prva« v bližnji okolici in za tiste čase »super«.

Je bila to res prva javna savna v Šaleški dolini? Lahko bi jo imel hotel Paka v Velenju, ki je bil leta 1961 slovesno odprt in je v tistih letih veljal za enega najprestižnejših v Sloveniji. Po pojasnilu Anice Oblak, gostilničarke in turistične delavke (zaposlena v hotelu Paka od 1962 do 1971), hotel Paka takrat v svoji ponudbi savne ni imel.

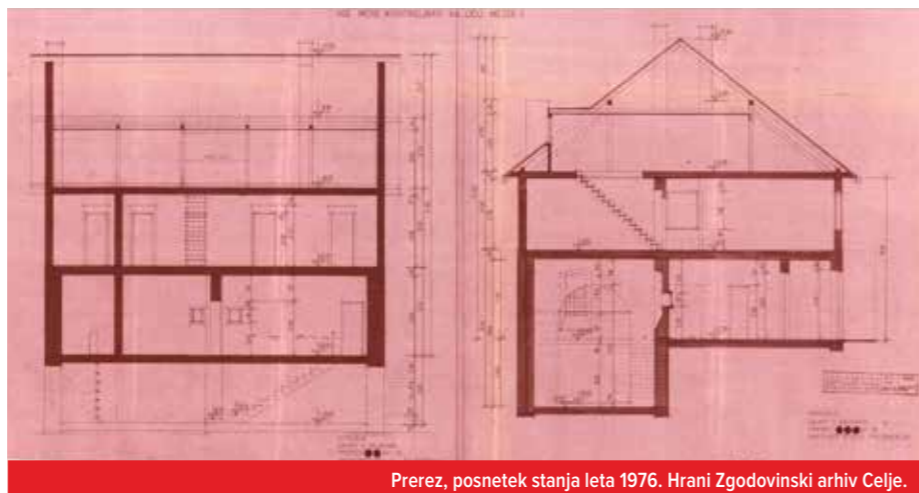
Danes prva savna v starem bazenu v Topolšici ni več ohranjena. Ljudje pa se je še vedno dobro spominjajo: bila je finska in v celoti narejena iz lipovega lesa, ki ga je imela bolnišnica v svojih gozdovih na pretek (lipov opaž za savne velja še danes za kakovostno, idealno, a ne najcenejšo izbiro).

Anton Perovec se spominja: Savno sva delala s sodelavcem Goltnikom na podlagi ogle-da neke druge savne, a brez načrta. Savna je bila naslonjena na zunanjo jugovzhodno steno objekta, levo od glavnega vhoda v objekt; vhod je bil istočasno prestavljen bolj proti sredini pročelja. Potilna kabina je bila velika približno 2,5 x 2,5 metra. Vse stene in strop so bile narejene iz opaža iz lipovine, prav tako predpražniki, ki so se ob čiščenju odstranili s ploščic, položenih po tleh. Lesena vrata so imela šipo. V savni je bilo prostora za 4 ljudi. Počivališča (sedišče, ležišče) so bila v dveh nivojih. Spodaj je bila širša klop – ležišče po vsej dolžini, nad njo pa ožja, in pravokotno ob spodnji klopi še ena ožja. Levo od vhoda je bila pečka. V savni je bila luč, zunaj pa dva tuša.

»Vse stranke smo imele samo en vece« V nadstropju starega bazena in na podstrešju so bili bivalni prostori za uslužbenke bolnišnice. V začetku 60. let prejšnjega stoletja so tu stanovale samske ženske in družina brivca Dokozića. Kasneje so se samske stanovalke poročile in si ustvarile družine, nekatere pa so se preselile drugam. V nadstropje je vodilo zunanje, pokrito stopnišče. Vrh tega je bil prostor s straniščem, edinim v stavbi za stanovalce (v prostorih starega bazena je bilo menda še eno stranišče, ki pa je bilo javno). Lastne kopalnice ni imela nobena bivalna enota. Dolg hodnik je bil osvetljen z oknom, ki je bilo

usmerjeno proti kantini. Tu so bile še tri sobe, v katerih sta sprva bivali po dve dekleti (medicinske sestre, bolničarke, strežnice), kasneje pa so dobile vsaka svojo sobo. Na severni in jugovzhodni strani sta bili po dve stanovanji z dvema prostoroma, vmes pa so bile strme lesene stopnice na podstrešje. Tam je bila soba z ravnim stropom, velika cca 30 m², s šestimi bolniškimi posteljami in omaricami za šest deklet, ki so delale v bolnišnici. Zraven je bilo še podstrešno stanovanje z dvema oknom, usmerjeno proti jugovzhodu; tu je stanovala brivčeva tričlanska družina.

ŠPELA POLES

Tudi sicer je bilo v Topolšici stanovanj za uslužbence precej: nad pralnico, skladiščem, mehanično delavnico, pri menzi, pekarni itd. Vsi stanovalci so se morali iz starega bazena preseliti, preden so začeli z gradnjo prizidka leta 1977.

Fontana

V neposredni bližini starega bazena, na njegovi zahodni strani, je bila okrasna fontana. Po spominu domačinov so jo zgradili v 60. letih 20. stoletja. Imela je obliko štiriperesne deteljice. Izdelana je bila iz klesanih kamnitih blokov enake višine, obod je bil betoniran. V vogalih fontane so bile šobe, iz katerih so brizgali curki vode kvišku in proti sredini. Nekaj šob je bilo tudi na sredini. Voda je bila v fontano speljana iz vodovoda z »Mazejevih travnikov« (nekateri domačini trdijo, da je bila voda v fontani topla; torej speljana neposredno iz toplega vrelca?).

Po pojasnilu Topolščanov Mirka Goltnika in Draga Tamšeta so fontano zidali zidarji Dalmatinci, ki so istočasno in v istem slogu delali tudi oporni zid pri stavbi čez cesto, kjer je bila stara pošta. Ta oporni zid je ohranjen še danes, fontano pa so približno dve desetletji po izgradnji razušili in zasuli. O njej na terenu ni več sledu.

Foto 3: Pogled od potoka Toplica proti staremu bazenu. Ob stavbi je bila fontana, voda v njej pa naj bi bila topla. Foto: Ljuban Naraks, 1968. Hrani Muzej Velenje.

»Med štajerskimi termalnim vrelci dovolj obetajoč«¹

Po obvladanju tuberkuloze je bolnišnica v Topolšici po letu 1965 našla novo poslanstvo v pnevmologiji in internistiki, še vedno pa so sprejemali tuberkulozne bolnike.² Ponovno so se začeli zavdati možnosti povezovanja svoje razširjene zdravstvene dejavnosti z možnostmi, ki jih je ponujal termalni vrelc. Že leta 1963 so novinarjem, ki so prihajali pisat predvsem o tuberkuloznih bolnikih, pokazali termalni vrelc in manjši pokriti bazen.

Pogled od potoka Toplica proti staremu bazenu. Ob stavbi je bila fontana, voda v njej pa naj bi bila topla. Foto: Ljuban Naraks, 1968. Hrani Muzej Velenje.

Zaradi krize, v kateri se je znašla bolnišnica, so jo bili primorani reorganizirati. Dr. Jože Hudales v monografiji Bolnišnica Topolšica 90 let pojasnjuje, da je bila od leta 1970 do 1975 bolnišnica Topolšica delovna enota Bolnišnice Celje z dvema oddelkoma, pljučnim in internim. V tem času so na pobudo vodstva bolnišnice ponovno začeli z geološkimi raziskavami območja, ki naj bi dale odgovor na vprašanje, ali bi bilo obsežnejše vlaganje v turistično-zdravstveno izrabo vrelca smotno. V tem obdobju se je začelo povečevati tudi število zdraviliških gostov. Prenočevali so lahko v Mladiki, ki so jo pred tem opustili kot bolnišnični paviljon.

Leto 1976 – pred preureditvijo

Stari bazen je še vedno spadal v sklop objektov Bolnišnice Topolšica. Ta se je po »celjskem obdobju« leta 1976 priključila Zdravstvenemu centru Velenje. Sledilo je obdobje strokovne rasti in razcveta bolnišnice.³ Ponovno pa so oživele tudi ideje o razvoju zdraviliške dejavnosti.⁴ Dr. Križnič, specialist balneolog v bolnišnici, je izdelal program, ki je bil podlaga za pripravo projekta za preureditev obstoječega bazena. Z

izgradnjo prizidka in funkcionalno preureditvijo prostorov so nameravali povečati turistično-zdraviliške ter terapevtske zmogljivosti bazenskega objekta.

Objekt starega bazena pred izgradnjo prizidka je imel po načrtih, ki jih hrani Zgodovinski arhiv Celje, tlorisno dimenzijo 14,30 x 13,70 metrov, pritličje, nadstropje in podstrešje. V pritličju je bil prostor za bazenom (neto 62,96 m²) s pripadajočimi garderobami in prhama, ter savna (6,23 m²) s predprostorom in prho, v etaži pa so bile v slabem stanju stanovanjske površine. Obstoječa streha je bila dvokapnica z naklonom 35 stopinj, krita s salonitkami.

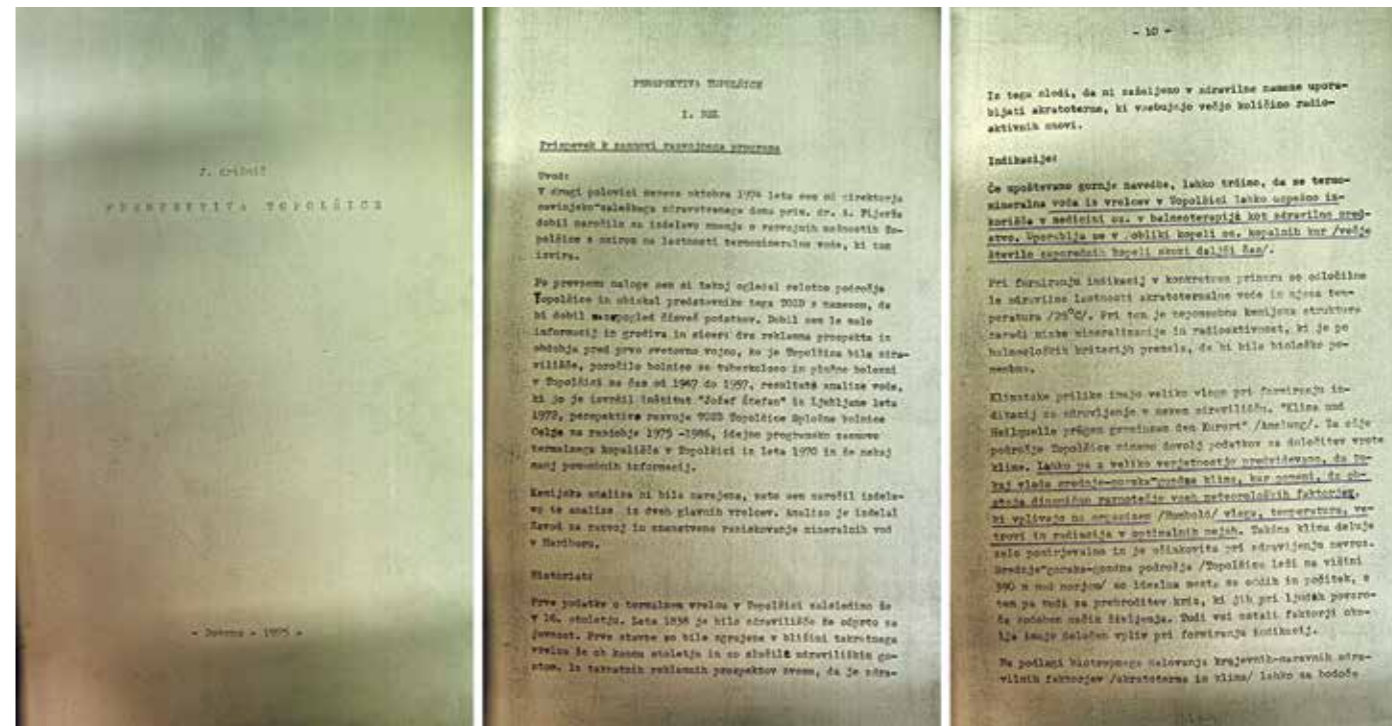
Se nadaljuje ...

¹Hudales, Bolnišnica Topolšica 90 let, str. 144.

²Zupanič Slavec in Slavec, »Protituberkulozno poslanstvo Bolnišnice Topolšica«, str. 273.

³Prav tam. Topolšica je kot TOZD delovala znotraj Zdravstvenega centra Velenje do leta 1993, ko je postala samostojni zdravstveni zavod.

⁴Hudales, Bolnišnica Topolšica 90 let, str. 145.

Izseki dokumenta Perspektiva Topolšice iz leta 1975. Hrani Bolnišnica Topolšica.

Vila Mayer

Kajuhovi »odtisi« v Beogradu

Čisto nekje drugje kot sicer, kjer čas teče počasneje kot sleherni dan, ko je pozornost usmerjena na nevsakdanje stvari, nenadejano naletimo na nekaj znanih verzov, ki so ... Kajuhovi. (Naključno odkrijte in prijetno presenečenje!)

V enem od razstavnih prostorov Muzeja sodobne umetnosti v Beogradu se čez ogromno steno razprostira desetmetrska porozna papirna kulisa z obrisom mesta. Pod njo in ob njej visijo časopisni in grafični listi, fotografije

Kajuhovi verzi (Naša pesem), vključeni v umetniško delo Inscenacija Bojana Djordjeva.

ter eksponati in artefakti (del pa je tudi izvedba dveh pesmi v živo na odprti razstavi), o katerih na mestu samem preberemo, da so »umetniške sledi« predstave Nije to crvena, to je krv! Gre za predstavo v priredbi in režiji Bojana Djordjeva, premierno uprizorjeno leta 2014 (2020 tudi v ljubljanskem Bunkerju), ki je »performativna antologija jugoslovanske komunistične, partizanske in revolucionarne poezije«. Vključuje tudi Kajuhove, Borove in Župančičeve pesmi.

Umetniške sledi omenjenega performansa so na tem mestu prepletene z muzejsko zbirko in predstavljene pod naslovom Inscenacija, 2023, delo, ki ga je ustvaril srbski gledališki režiser in teoretik Bojan Djordjev. Inscenacija je eno od približno stotih umetnin na občasni razstavi Rez – linija – otisak, ki je trenutno na ogled v Muzeju sodobne umetnosti v Beogradu. Razstava je rezultat študije umetnin iz tamkajšnje muzejske zbirke,

Del Inscenacije; postavitev v Muzeju sodobne umetnosti v Beogradu.

ki so postavljene v specifično tematsko-interpretativno razmerje s sodobnimi umetniškimi praksami in produkcijo.

Naslov razstave se navezuje na pojav grafičnega medija, ki je postajal v obdobju med svetovnimi vojnami v Kraljevini Jugoslaviji vse bolj zastopan v praksah takratnih umetnikov. Ti so v grafiki prepoznali potencial za bolj neposreden kritični izraz družbeno-politične realnosti, za neposredno komunikacijo s širšo javnostjo in distribucijo socialno angažiranih sporočil. Na razstavi so na ogled grafike in nekaj slikarskih del iz muzejske zbirke iz omenjenega zgodovinskega obdobja. Umetnine so tokrat interpretirane v delih sodobnih umetnikov z murali, risbami, grafičnimi listi, objekti ali performans- oz. fotodokumentacijo. Poleg beograjske razstave, na kateri naletimo na pesnika Kajuha, njegovo ime nosi tudi ena od cest v nekdanji jugoslovanski prestolnici.

VILA MAYER

Sanjaj, jokaj

V torek, 25. aprila, je potekal v Vili Mayer glasbeno-literarni večer z naslovom Sanjaj, jokaj.

Dogodek sta pripravila vsestranski šoštanjski umetnik **Denis Trap** in pesnica **Mojca A. Juras**. Avtorska glasba mladega pevcu se je subtilno prepletala s poezijo njegove nekdanje profesorice slovenščine, ki mu je ob začetku njegove ustvarjalne poti podarila zavedanje neprecenljivega bogastva, ki ga v sebi nosi jezik, živ in razvijajoč se v nas samih. Oba je na klaviaturah spremljal **Matic Dokler**. Posebna gostja je bila **Irena Vrčkovnik**.

Denis Trap se je z zmago na festivalu Slovenska nota zavihtel na slovensko glasbeno sceno in doslej posnel že pet svojih skladb. Zelo rad poje v živo in je – navdahnjen s čudovito energijo salona Vile Mayer – s svojim barvitim glasom ustvaril doživetje pretakanja polnih energij, ki jih lahko prebudi le sinergija zvena glasbe in besed.

Foto Vila Mayer

VILA MAYER

60 minut za prehrano

V četrtek, 18. maja, smo v Vili Mayer prisluhnili izčrpnemu predavanju o prehrani, ki ga je pripravila mag. Sonja Bercko Eisenreich, socialna delavka, pedagoginja,

terapevtka in humanistka. Ne glede na to, koliko pomena pripisujemo hrani, ima ta velik vpliv na naše življenje.

Ne omogoča zgolj fizične eksistence, temveč vpliva na celostno delovanje našega bitja: je tudi sprožilec ugodja, determinira stanje uma in čustev, vpliva na kakovost spomina in naše vedenje. Različne prehrabne koncepte, strategije oz. pristope k vzpostavljanju in ohranjanju zdravja (ajurveda, tradicionalna

kitajska medicina, paleo in mediteranska dieta, LCHF, veganska in presna prehrana, intermitten fasting ipd.) je moč povzeti v sloviti Hipokratov izrek: *Naj bo hrana naše zdravilo in zdravilo naša hrana.* – Na naslednjem predavanju si obetamo prisluhniti najnovejšim spoznanjem o hrani za možgane.

VILA MAYER

Foto Vila Mayer

SITO-tiskaj! tečaj

tečaj spoznavanja
gرافیčne tehnike sitotiska

JUNIJ 2023 četrtek, 8. in 15. 6.
ponedeljek, 12. in 19. 6.

od 16. do 19. ure
Vila Mayer, Šoštanj

Tečaj je za mlade in odrasle, ki radi ustvarjate. Sita so velikosti A4 formata, material dobite na tečaju, tiskamo na papir in tekstil. Predznanje ni potrebno. Predhodna rezervacija udeležbe je po e-pošti na barbara.drev@muzej-velenje.si.

Cena tečaja: 40 €.

Glasba

Festival petja

Šoštanj, mesto svetlobe in petja, je festival, ki poteka pod okriljem MePZ DU Šoštanj in kateremu je dala dušo predsednica Ana Rotovnik. Kljub temu da je sprva kazalo, da se ne bo prijel in kljub vmesnemu času epidemije, je bil minulo soboto uspešno izveden že šestič.

Celo več skupin je sodelovalo in dobra volja ter pesem sta se dobro uro razlegali preko Trga svobode, kjer je bilo prizorišče. Tudi tokrat se je organizator DU Šoštanj dobro izkazal, nova predsednica zbora Zdenka Uršnik pa je vložila vse sile v koordinacijo programa. Izplačalo se je, saj je dogodek res uspel. Festival je tudi letos, kot do sedaj, potekal v tednu oziroma mesecu ljubiteljske kulture in tako verodostojno zastopal Šoštanj na koledarju številnih prireditev, ki se bodo vršile po vsej Sloveniji.

Festival je pozdravil tudi župan Občine Šoštanj Boris Goličnik, ki je čestital sodelujočim in vsem kulturnikom, ki se trudijo v svojem prostem času popestriti vsak dan občankam in občanom in ustvarjati kulturne presežke. »Bolj kot govorili, bomo danes peli,« je dejal in zaželel vsem prijetnega počutja v lepem Šoštanju. Vsak sestav se je predstavil z dvema izvedbama. Vmes je bilo tudi besede, da so poslušalci lahko spoznali zgodbo vsakega pevskega sestava. Kot prvi so nastopili Moški pevski zbor Lokovica, sledil jim je ženski zbor iz tega kraja. Oba vodi Urša Goltnik iz znane kulturne družine Kavšak. V moškem sestavu že vrsto let poje tudi Drago Koren, direktor šoštanjske občinske uprave. Natopili so še Moški pevski zbor iz Raven, letošnji dobitniki jubilejnega priznanja velenjske izpostave za kulturo, tolkalci GŠ Fran Korun Koželjski pod vodstvom Davorja Plambergerja, ki so zanimivo razgibali

festival. Nastopili so pevci iz Skorna, uspešen mešani pevski zbor pod vodstvom Vesne Glasenčnik, glasen aplavz sta požela oba zbora iz OŠ KDK, prvošolci in malček starejši od 2. do 4. razreda pod vodstvom učiteljic Čokelc in Modrej. Seveda ni šlo brez mešanega pevskega zbora DU Šoštanj, ki je nastopil pod vodstvom Metke Atelšek Oman. Oktet TEŠ je bil v okrnjeni sestavi, a ravno tako ubran, tudi ta sestav vodi Omanova, festival so zaključili s skupno šoštanjsko himno, na prizorišču so se zbrali prav vsi pevci. Dogodek ne bi bil popoln brez Pihalnega orkestra Zarja, našega ponosa, ki je zaključili prijeten sobotni dopoldan v Šoštanju. Predsednik DU Šoštanj, neumorni Janko Zelcer se je na koncu zahvalil za pomoč Občini Šoštanj, Zavodu za kulturo Šoštanj, nastopajočim in poslušalcem, ki so vse nastopajoče nagradili z lepim aplavzom.

MILOJKA B. KOMPREJ

Foto Milojka B. Komprij

Foto Milojka B. Komprij

Nocoj je glas harmonike ...

2. tekmovanje za pokal Šaleške doline Šaleška harmonika

Kot vemo, je bilo 7. maja v Topolšici izvedeno že drugo harmonikarsko tekmovanje za pokal Šaleška harmonika, ki se ga je udeležilo kar 37 nadobudnih harmonikarjev.

Vsak po svoje in skupaj so pokazali veliko znanja in mestoma mojstrovin, tako da je imela strokovna komisija v sestavi Robert Zupan, Peter Fink in Brane Klavžar kar precej dela, saj je bilo v tako močni konkurenci težko izbrati najboljšega. Robert Goličnik, predsednik Šaleške harmonike, nam je zaupal letošnje nagrajence. Tretje mesto je dosegla Kaja Završnik, drugo mesto Ambrož Goličnik in prvo mesto ter naziv absolutne zmagovalke Šaleške harmonike Lara Lorgler Čater. Nagrade so podelili podžupanja MO Velenje gospa Darinka Mravljak, župan Občine Šoštanj gospod Boris Goličnik in župan Občine Šmartno ob Paki gospod Janko Kopušar. Po tekmovalnem delu je nastopil legendarni ansambel Braneta Klavžarja, ki je pobožal duše obiskovalcev. Teh se je že v tekmovalnem delu nabralo precej, potem pa za čisto poln šotor. Organizatorji se vsem iskreno zahvaljujejo za sodelovanje in pomoč, Goličnik pa že načrtuje tekmovanje za pokal Ljubečne, ki bo v septembru, saj mu volje in energije ne manjka. Tako da se drugo leto v Topolšici spet vidimo in slišimo glas harmonike.

MILOJKA B. KOMPREJ

Foto arhiv RG

Foto arhiv RG

Cerkev

Bogoslužna oznanila junij 2023

NEDELJA, 4. JUNIJA, SV. MAŠE NA NEDELJO SVETE TROJICE

Šoštanjska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjska mestna cerkev ob 19.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00
Ravne ob 10.30

ČETRTEK, 8. JUNIJA, SV. MAŠE NA PRAZNIK SV. REŠNJEGA TELESA IN KRVI

Šoštanjska župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjska mestna cerkev ob 19.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 11. JUNIJA, SV. MAŠE NA 10. NEDELJO MED LETOM

Šoštanjska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30

Šoštanjska mestna cerkev ob 19.00
Bele Vode ob 10.30 – lepa nedelja
Zavodnje ob 10.00
Lepa nedelja – Šoštanjska župnijska cerkev – procesija po jutranji sv. maši

NEDELJA, 18. JUNIJA, SV. MAŠE NA 11. NEDELJO MED LETOM

Šoštanjska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjska mestna cerkev ob 19.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00
Šentvid ob 16.00

NEDELJA, 25. JUNIJA, SV. MAŠE NA 12. NEDELJO MED LETOM

Šoštanjska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjska mestna cerkev ob 19.00

Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00 – lepa nedelja

ČETRTEK, 29. JUNIJA, SV. MAŠE NA PRAZNIK SV. PETRA IN PAVLA

Šoštanjska župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjska mestna cerkev ob 19.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 2. JULIJA, SV. MAŠE NA 13. NEDELJO MED LETOM

Šoštanjska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjska mestna cerkev ob 19.00
Zavodnje ob 10.00
Sveti Križ ob 10.30 – lepa nedelja

Sv. maše v domu Zimzelen: 6. in 20. junij ob 19.00

Mozirski gaj

Mozirski gaj, čarobna oaza etnografsko-floristično doživetje vse poletje

49 let od prvih načrtov in 46 let Mozirskega gaja 2023

Ko tudi v Listu občasnno poročamo o enem najlepših naravnih parkov v Sloveniji, ki ga obiskuje tudi veliko število občanov Šaleške doline ter ljubiteljev cvetoče narave s področja občine Šoštanj, je že več kot 40 let dobro znan in rekordno obiskan tudi iz bližnjega zamejstva, v domala vseh letnih obdobjih prelesto lep Mozirski gaj. Nastajal je ob entuziazmu in izvorni ideji peščiče ljudi, pred skoraj 50 leti.

Na pobudo mozirskega turističnega društva je **KS Mozirje** v sodelovanju z ribiško družino, planinskim, čebelarškim in hortikulturnim društvom ter Društvom vrtnarjev Slovenije leta **1974** začela z urejanjem takrat še nekoristne zanemarjene več ha velike, pretežno občinske parcele – gmajne. Da bo tam že čez leta nastajal tako poseben hortikulturno-turistični ambient, se morda ni »dogajalo« niti snovalcem, ki so že vzeli v roke lopate in naročili strojno mehanizacijo, da je izvedlo izhodniško profiliranje terena. Podjetje za urejanje voda **Nivo iz Celja** je izdelalo geodetski posnetek, ki je vseboval tudi urbanistično rešitev s spremembo namembnosti zemljišča. Nekdanja

Tudi fotoreporter Andraž Purg je izostril objektiv.

Foto Jože Miklavc

gmajna, ki so jo domačini uporabljali za pašo živine ter žal tudi kot odpad v naravi, je obsegala dobrih 5 ha, ko pa so pašo opustili, se je prostor zarasel z gostim grmičevjem, kjer so se kopičila divja odlagališča odpadkov. Zato je bila za tisti čas izvirna ideja tudi okoljsko zelo zaželena in toplo sprejeta. Osrednji del parka je v smislu prve jugoslovanske razstave cvetja v naravi z lastnim projektom uredil Celjan inž. **Miha Ogorevc**. Vse pa je potekalo ob idejah in pokroviteljstvu dveh znanih Mozirjanov: predsednika TD Mozirje **Ivana Zupana** in že takrat znanega slovenskega vrtnarja, domačina iz Mozirja **Jožeta Skorniška**. Pri urejanju je sodelovalo **Društvo vrtnarjev Slovenije**, ki se je odzvalo vabilu takratnega vodstva skupne Občine Mozirje. V parku so postavili več etnografskih objektov, da bi obiskovalcem pričarali podobo življenja tukajšnjih prednikov, kasneje pa so te še dodajali po možnostih. Tako sedaj krasijo gaj kovačija, kašča, čebelnjak, mali vodni mlin, preužitkarska hiša, mala cerkva sv. Valentina, planinsko zavetišče, mala gostilnica, leseni razgledni stolp idr. Naravni objekti ali replike teh še danes prikazujejo življenje domačinov Zgornje Savinjske doline ter še posebej območja pod mozirskimi planinami.

Gredice tulipanov v kontrastu s sončno zeleno lepšajo spomladanski park.

Foto Jože Miklavc

Leta 1978, 27. aprila, pred 46 leti je potekala v Mozirju vsejugoslovanska prireditve Hortikultura 78. To leto si je park ogledalo za tisti čas neverjetnih več kot 80 tisoč obiskovalcev. Park cvetja, hortikulture, drevesničarstva, okrasnega grmičevja, floristike in estetsko urejenega rekreacijskega ambianta tako v tem letu obeležuje 49 let od ideje do prve lopate in z večdesetletno tradicijo zavidanja vrednega slovesa posebne ekološko-hortikulture preobrazbe smetišča v priljubljeni mednarodni naravni park. Zdaj ga vodi in ureja s skupino marljivih, pretežno honorarnih sodelavcev predsednik in vodja društva (Ekološko hortikulturno društvo EHD) Mozirski gaj **Darko Bele**. Prva med strokovno ekipo pa je še vedno dolgoletna sodelavka in vrtnarka ter aranžerka cvetja **Elica Skornišek**. Gaj so letos odprli že v začetku aprila, prava sezona pa se je zares pričela okrog prvomajskih praznikov ter doživela popoln spomladanski razcvet v sredini maja. Razcvetele so se številne vrste barvitih holandskih, več kot 150 tisoč tulipanov, več kot 30 tisoč različno barvitih hijacint in muskarij, čez 20 tisoč mačeh ter množice drugih drobnocvetnih okrasnih kultur. Medtem ko se nekatere gredice že pripravljajo na

Plameni, zaščitni znak Radia Ognjišče

Foto Jože Miklavc

plod in preobrazbo za prihodnjo cvetočo sezono, se druge, poletne zares bohotijo v tem času ter v pisanih barvah in kreacijah razveseljujejo oglede željne obiskovalce. Več kot pet tisoč si je Mozirski gaj ogledalo le v obdobju prvomajskega praznovanja, po podaljšanem odpiralnem času že nekaj zadnjih let v decembru ter nekaj dni v januarju prihodnjega leta pa se skupno število obiskovalcev obeta v več deset tisoč. Ob različnih manjših prireditvah, romantičnih porokah, malih stojnicah lokalnih ponudnikov umetnostne obrti (kot sta zvesti partnerici v parku tudi **Alenka Lever**, **Bernarda Kovačič** idr.) ter veliki predstavitvi eksotičnih živali Bio Exo ter tekmovalno razstavo mladih slovenskih floristov, ki si nabirajo izkušnje za tekmovanja v tujini, se interes obiskovalcev ob primernem vremenu vsakoletno povečuje. Pri čebelnjaku ČD **Janeza Goličnika** z medovitim grmičjem na stojnici prodajajo medene pridelke, v mali gostilnici tudi prigrizek in okrepčilne pijače, bližnji ponudniki pa še pestrejšo postrežbo. Za prometno službo in parkiranje ob večjih prireditvah in množičnem obisku poskrbijo prometniki lokalnega šoferskega združenja. Ogledi parka ob sprehodih so možni vsak dan med 9. in 18. uro za vsem dostopno ceno. Možen je tudi voden ogled s predhodnimi prijavitvami (041 430 248), podrobnejši napotki pa so na ogled na spletni strani Mozirskega gaja.

Mostiček vzdihljajev spominja na Benetke.

Foto Jože Miklavc

Mali Brinečev kmečki mlin je magnet za fotografe.

Foto Jože Miklavc

Barvite hiacinte kar ponujajo posnetek za spomin.

Foto Jože Miklavc

Tulipani v drevoredu EU

Foto Jože Miklavc

Igra narave in ideja cimermama

Foto Jože Miklavc

Cerkva sv. Valentina in vinogradniški vrt

Foto Jože Miklavc

Umetniška skulptura velike ribe vabi na objezersko ribiško gostilnico.

Foto Jože Miklavc

Cvetoči lok sredi gaja privablja z dobrodoščilo.

Foto Jože Miklavc

Čebelnjak z medovitim vrtnom je le ena od številnih etno znamenitosti Mozirskega gaja.

Foto Jože Miklavc

Bazena v Šoštanju in Velenju

Dragi bralci šoštanjskega lista, prijazno vabljeni, da nam pošljete fotografije in/ali spomine na naša nekdanja bazena v Šaleški dolini. Pripravljamo razstavo, ki bo poskusila obuditi čas, ko so bila naša poletja zaznamovana z druženji ob vodi.

Fotografije in zgodbe pošljite do 11. junija na naslov: stanka.ledinek@knjiznica-velenje.si.

Knjižnica

Mestna knjižnica Šoštanj – junij 2023

KNJIŽNI SEJEM

PONEDELJEK, 5. 6., 10.00–18.00

Za vse ljubitelje starih knjig, sejem rabljenih knjig, prvi ponedeljek v mesecu. Poleg podarjenih knjig prodajamo tudi knjige, ki so odslužile svojo nalogo v naši knjižnici, z namenom, da najdejo pot med ljudi in tako polepšajo dan strastnim bralcem in zbirateljem.

RAZSTAVI

GABRIELA BABNIK

JUNIJ 2023

Gabriela Babnik je sodobna slovenska pisateljica, prevajalka, esejistka in literarna kritičarka. Na ljubljanski Filozofski fakulteti je magistrirala iz nigerijskega modernega romana. Je specialistka za afriško književnost, ki jo prevaja in o kateri piše za strokovne revije in osrednje slovenske medije. Burkina Faso je postala navdih za večino njenih del. Razstavo je pripravila Stanka Ledinek.

POZDRAVLJENA, POMLAD

Na otroškem oddelku razstavljajo otroci iz Vrtca Šoštanj, enota Biba, starosti od 4 do 6 let. Ustvarjali so na temo pomlad in družina.

POLETNO BRANJE

Od 12. junija v Mestni knjižnici Šoštanj pripravljamo poletno obarvane koticke, označene z oznako POLETNO BRANJE in VREČKE POLETNEGA BRANJA. Da boste lažje in hitreje izbrali gradivo za počitnice in dopust!

PRIREDITVE ZA OTROKE IN MLADINO

SONČNI VITAMINČEK – ZDRAVILNA PRIPOVEDKA ZA OTROKE

ČETRTEK, 1. 6., OB 17.00

Vitamin D ali sončni vitamin, kot mu pravimo drugače, je zelo pomemben tako za dobro počutje kot tudi za preprečevanje bolezni.

Skozi pravljico pripovedko o Sončnem vitaminu bomo otrokom približali pomen sonca, pravilnega sončenja, igre na prostem in predvsem pomena vitamina D na naše zdravje. Nekaj zelo lepega in koristnega o soncu vam bo povedala predavateljica Janja Rednjak, org. soc., EFT terapevtka, vodja delavnic ranljivih skupin.

V sodelovanju z društvom Sončnica.

ČETRKOVA PETA

ČETRTEK, 8. 6., OB 17.00

Od 13. junija v Mestni knjižnici Šoštanj pripravljamo poletno obarvane koticke, označene z oznako POLETNO BRANJE in VREČKE POLETNEGA BRANJA. Da boste lažje in hitreje izbrali gradivo za počitnice in dopust!

PRIREDITVE ZA OTROKE IN MLADINO

ČETRKOVA PETA

ČETRTEK, 9. 6., OB 17.00

Ustvarjalnica za otroke in starše s Tjašo Rezman.

Dogodek prireja Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje – Vila Rožle.

MARJETKA BLATNIK

Ustvarjalnica za otroke

JUHU, POLETJE!

Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 8. 6. 2023., ob 17. uri.

Ustvarjalnica za otroke s Tjašo Rezman.
Dogodek prireja Medobčinska zveza
prijateljev mladine Velenje.
Delavnica je primerna za
otroke od 4. leta starosti dalje.

Mestna knjižnica Šoštanj
Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje

